

svět katolickými očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XV, číslo 23

2. 12. 2018 / neprodejné

Z OBSAHU	Dovršení Desatera. Katecheze papeže Františka	04
	Mučedníci komunismu: P. Stefan Niedzielak	05
	Ctnosti – vlastnosti charakterního člověka: Dobrota	07
	Každých 500 let se Církev potýká s krizí – je tato ze všech nejhorší?	10

TRADICE OTCŮ

Z promluv svatého biskupa
Řehoře Nazíanského
(kolem 330–390)

Sám Boží Syn, ten, který je starší než všechny věky, neviditelný, nepostižitelný, netělesný, počátek počátku, světlo světla, pramen života a nesmrtnosti, on – vyjádření předobrazu, neporušená pečeť, veskrze nezměnitelný obraz, zpodobněná myšlenka Otcova, on, jak pravím, se uchyluje ke zvláštní podobě a kvůli mému tělu bere na sebe tělo, kvůli mé duši se spojuje s duší obdařenou rozumem, aby podobně znovu očistil působením podobného, a ve všem se stává člověkem, krom hříchu. Byl počat z Panny, jejíhož ducha i tělo od počátku očistil Duch Svatý (vždyť i zrození měla být prokázána náležitá úcta a zvlášť mělo být vyznamenáno panenství). Tak přišel na svět Bůh, jenž přijal lidství: vznikla jednota ze dvou protikladů, z těla a z ducha; Duch je dárce, tělo příjemcem božství. (...)

Bylo třeba, aby Bůh přijal lidství, měl-li člověk získat svatost; moci překonal tyrana, aby nás vysvobodil a přivedl zpátky k sobě prostřednictvím Syna, který všechno řídí ke cti Otce, jemuž se – jak je patrné – ve všem podrobuje.

Ten dobrý Pastýř vychází za bloudící ovci až na hory a pahorky, na nichž jsi konal oběti, a dává svůj život za ovce; i nalezne zbloudilou ovci a nalezenou vyzvedne na táž ramena, jež nesla dřevo kříže, a tak ji přijme a přivede zpět do nebeského života. (...) Potřebovali jsme Boha, který by přijal tělo a zemřel, abychom mohli žít. Spolu s ním jsme zemřeli, abychom se očistili. Spolu s ním jsme vstali z mrtvých, poněvadž jsme s ním zemřeli. Spolu s ním jsme byli oslaveni, poněvadž jsme spolu s ním vstali z mrtvých.

Foto: Flickr, Bala (CC BY-SA 2.0)

Advent – Boží slib

Vstupujeme do doby adventní, doby posvátného času přípravy na dvojí setkání s Ježíšem Kristem. S Ježíšem Kristem vtěleným a s Ježíšem Kristem oslaveným, který, jak slíbil, přijde na konci času. Máme s tímto okruhem církevního roku zkušenost různou, aneb co člověk, to jiný příběh. Přeci jen ji však můžeme shrnout do dvou hlavních oblastí. Někdo je schopen skutečně setrvat v klidu, bez ztráty vnitřního pokoje, zaměřen na to skutečné a podstatné, co naplňuje lidskou existenci. A nehledíme v této skupině pouze lidi z kontemplativních řádů, protože to bychom pak tvrdili, že se jedná o něco skoro nemožného. Většinou, jak dobře známe především na sobě, bývá zmíněná zkušenost opačná. Jsme rozvrkočení, bezmyšlenkovití, stojící na mnoha rozcestích, jakoby spolknutí vším, co na nás otevírá svoji nenasytnou tlamu, a jako v prvním okruhu.

A tak se rok co rok snažíme, aby naše Vánoce byly zas o kousek více o pokoji, radosti, dobru, kráse a lásce. Ano, aby byly o Bohu, který je skutečným jádrem vánočních oslav a k tomuto jádru se musíme v Adventu přes všechny ten balast a nános dostat, nebo bychom se aspoň měli opět pokusit.

Je ovšem veškerá snaha čistě jenom na nás, anebo je zde někdo, kdo může učinit vše sám a od nás chce jediné? Adventní doba je čas, kdy Bůh – skutečně On sám – nás chce připravit na splnění svého slibu, jež vyslovil v průběhu dějin spásy (srov. Jer 33,14a). Dobře víme, že dání slibu je velkým závazkem a málokdy si uvědomujeme důsledky tohoto aktu. Dání slibu lze také vyjádřit výrazem: „dát své slovo“. A právě zde to vidíme: On dal – vyřkl Slovo, Slovo, které se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Slovo,

Dokončení na str. 2

Foto: Církev.cz, Stanislav Příbyl

Apoštolský nuncius Daniel Balvo je již v ČR

Nový apoštolský nuncius, diplomatický zástupce Vatikánu v ČR Charles Daniel Balvo přiletěl ve čtvrtek 22. listopadu do ČR. Na pražském letišti Václava Havla ho přivítal předseda ČBK Dominik Duka OP, místopředseda ČBK Jan Graubner a generální sekretář ČBK Stanislav Příbyl.

„Mám radost a novému nunciovi přeji, aby jeho mise v naší zemi byla požehnaná,“ okomentoval příjezd nového nuncia generální sekretář ČBK Stanislav Příbyl.

Charlese Daniela Balva jmenoval papež František apoštolským nunciem v České republice 21. září 2018. Jeho předchozím působištěm byla Keňa, ovšem nechybí mu již ani zkušenost z působení v ČR; působil zde jako rada Apoštolské nunciatury.

Mons. Charles Daniel Balvo se narodil v Brooklynu ve Spojených státech amerických 29. června 1951. Na kněze byl vysvěcen 6. června 1976 v New Yorku. Vystudoval kanonické právo. Do diplomatických služeb Svatého stolce vstoupil 1. března 1987, působil postupně v diplomatických zastupitelstvech Svatého stolce v Ghaně, Ekvádoru, Chile, v České republice, Jordánsku a Litvě. 1. dubna 2005 byl jmenován apoštolským nunciem na Novém Zélandu, Cookových ostrovech, ostrově Fidži, Marshallových ostrovech, Kiribati, ve Federativních státech Mikronésie, Nauru, Palau, na ostrově Samoa, Tongu a Vanuatu a apoštolským delegátem Oceánie. 17. ledna 2013 byl jmenován apoštolským nunciem v Keni a stálým pozorovatelem Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) a pro lidská sídla (UN-Habitat). 21. prosince 2013 byl jmenován apoštolským nunciem v Súdánu. Hovoří anglicky, italsky, španělsky, francouzsky a vzhledem k tomu, že v minulosti působil jako rada Apoštolské nunciatury v České republice, disponuje i znalostmi češtiny.

Církev.cz

YOUCAT pro děti již i v češtině

Dokončení ze str. 1

kteřé zaznívá v tichu. Slovo, které dokáže vnímat pouze zjemnělé srdce, jež se takovým stalo pro velikost své touhy.

Advent je tedy obdobím, kdy si nás Bůh sám chce připravit. Oslovuje nás – chce navázat hovor, a v tomto hovoru opakuje jediné Slovo, které vyšlo z jeho nitra, které vše tvoří, proměňuje, posiluje a miluje. Hospodin tedy skutečně plní to, co slíbil, slovo, které dal, skutečně naplnil a z jeho plnosti jsme obdrželi všichni, a to milost za milostí (srov. Jan 1,16).

Vnímejme dobu adventní skutečně jako čas přípravy, ovšem přípravy, kterou v nás koná on sám. Vzbudme na začátku doby adventní opravdovou touhu, která zjemňuje srdce, k vnímavosti Bohem vyřčeného Slova, Slova, které připravuje naše nitro, aby se v něm zrodilo, zde na zemi nedokonale a jednou na věčnosti v celé dokonalosti, plnosti a kráse.

*P. Dmytro Romanovský
farní vikář řk farnosti – arciděkanství
Kutná Hora*

Karmelitánské nakladatelství představilo další přírůstek z úspěšné série YOUCAT. Právě vydaná novinka přibližuje základy křesťanství pro děti jim blízkým způsobem.

V teprve čtvrté jazykové mutaci na světě přichází na pulty českých knihkupců katolický katechismus přizpůsobený pro potřeby dětí od 7 do cca 12 let i jejich rodičů. Jak novinářům řekl vedoucí redaktor Karmelitánského nakladatelství Pavel Mareš, sedmé pokračování této úspěšné řady si zachovává strukturu oficiálního římskokatolického katechismu (tzv. modrého) a člení se na čtyři části. V nich se snaží formou otázek a odpovědí nastinit, jak lze plnit náročný program života ve víře.

Mareš rovněž připomenul, že u nás publikace typu YOUCAT pro děti od dob „barevné řady“ knih – vydaných díky kard. Tomáškoví – až po dnešek prakticky žádná nevyšla. „Jde o další krok, jak nabídnout katolickým rodinám kvalitní a dostupný materiál pro dětské seznamování se světem víry a katolické věrouky,“ upřesnil.

Vedoucí katechetické sekce ČBK P. Mariusz Kuźniar doporučuje rodičům, aby katechismus četli společně s dětmi. Mimo grafického zpracování oceňuje i srozumitelný a přitom nezjednodušující jazyk publikace. „Věřím, že YOUCAT pro děti může velmi dobře fungovat i jako katechetická pomůcka,“ doplnil.

Církev.cz

Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 25 Kč, což za rok činí 600 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Chilský senát schválil návrh zákona umožňující nezletilým právní změnu pohlaví

Chilský senát schválil návrh zákona o genderové identitě, který by umožnil nezletilým od 14 let věku změnit si jméno a pohlaví v matrice. Návrh zákona, který byl schválen v září letošního roku poměrem hlasů 26–14, nyní přichází do poslanecké sněmovny. Pokud jej sněmovna přijme, stane se platným zákonem.

Tato legislativa definuje genderovou identitu jako „osobní a vnitřní přesvědčení o vlastním mužském nebo ženském pohlaví podle toho, jak daný člověk sám sebe vnímá, což může, ale nemusí odpovídat pohlaví a jménu uvedenému na rodném listu“. To „může, ale nemusí zahrnovat změnu vzhledu nebo tělesných funkcí prostřednictvím lékařských, chirurgických či podobných zákroků, pokud si je daná osoba svobodně zvolí“.

Podle návrhu zákona může nezletilý ve věku 14–18 let podat žádost prostřednictvím rodinného soudu a musí mít souhlas alespoň jednoho zákonného zástupce. Bez takového souhlasu musí žádat o zásah soudce, aby bylo možno provést změnu jména a pohlaví v matrice. Jakmile nezletilý takovou změnu učiní, nemůže ji odvolat, dokud nedovrší 18 let věku, což je v Chile věk zletilosti. Ti, kdo jsou starší 18 let, mohou projít tímto právním řízením, ale nebudou moci změnu odvolat.

Javiera Corvalán, právnička a právní koordinátorka sdružení Společenství a spravedlnost, řekla, že tento návrh zákona má řadu důsledků a nedostatků, které v debatě vůbec nebyly projednány. V rozhovoru pro ACI Prensa uvedla, že obhájkyně LGBT vedou mohutnou kampaň prostřednictvím filmů, debat ve školách a pořadů v médiích, což jim umožňuje měnit názor veřejnosti na tuto záležitost. Corvalán upozornila na to, že pokud bude zákon přijat, „čeká nás kulturní válka především na úrovni škol a rodiny“. Senátor José García Ruminot s právničkou souhlasí a říká, že se „zasahuje do složitých záležitostí, které mohou vážně poškodit rodiny“.

ACI Prensa, CNA

Čína možná zruší omezení velikosti rodiny

S ohledem na ekonomické dopady stárnoucí populace a klesající porodnosti bude čínská vláda možná ochotna zrušit veškerou politiku omezování velikosti rodin, uvedlo zpravodajství CNN. Omezení by mohlo být uvolněno nebo úplně zrušeno navrhovanou novou reformou občanského zákoníku, která by podle prohlášení vydaného Národním lidovým kongresem změnila zákony omezující velikost rodin.

Nové revize, které lze podle CNN očekávat nejdříve v březnu 2020, „již nebudou obsahovat podstatné pasáže o plánování rodiny,“ píše se v prohlášení.

Před dvěma roky režim zmírnil dvě desetiletí starou „politiku jednoho dítěte“ a povolil rodinám mít dvě děti. Navzdory této změně porodnost v loňském roce klesla o 3,5 procenta. V roce 2017 byla míra porodnosti v Číně výrazně pod hranicí generační obnovy, pouze 1,6 dítěte na ženu. Vládní úředníky navíc znepokojuje stárnutí populace. Vláda odhaduje, že 25 % populace bude v roce 2030 starší 60 let, což je nárůst z 13 % v roce 2010. Čína má také nejvíce pokřivený poměr pohlaví na světě, o 34 milionů více mužů než žen, čili 1,15 muže na každou ženu.

Přísný limit jednoho dítěte byl v Číně zaveden v roce 1979, aby komunistický režim mohl kontrolovat porodnost v době ekonomické krize. V důsledku těchto omezení čínská porodnost klesla z šesti dětí na ženu v 60. letech na méně než dvě po roce 2000. Pozorovatelé stavu lidských práv tvrdí, že byla užívána represivní opatření k tomu, aby se ženám zabránilo rodit, a to včetně nucených potratů a přísných pokut.

„Domnívám se, že politika plánování porodnosti se dotkla každé rodiny v Číně. Každá čínská rodina vám může vyprávět o matce či tetě, které byly násilně přinuceny k potratu,“ řekla v rozhovoru pro CNN Maya Wang z Human Rights Watch.

Aleteia

SLOVO BISKUPA

Každý křesťan, který to se svou vírou myslí zodpovědně, si nemůže čas od času nepoložit otázku, jestli je možné udělat některá zásadní rozhodnutí v životě jinak, než jak je nám přikázal a sám dělal Ježíš. Nežřídka nechybí naivní až banální zdůvodnění nemožnosti, že prý dnes jsou jiné časy než za jeho života. K tomu, abychom se nedostali do takovéto situace, musíme se co nejvíc vžít do jeho myšlení a chápání světa, do jeho konání a konat tak, jak konal On, tedy dobře ho poznat z Písma, ale i z modlitby! Především se řídit jeho slovy „Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás“ (Jan 13,34). To „jak“ by pro nás mělo být směrodatné, na to se musíme stále zaměřovat. Neupravovat postavu Ježíše podle svých představ a potřeb, ale upravovat sebe sama podle Ježíše.

Co bylo charakteristické pro Ježíše za jeho života na zemi? Byla to nesmírná láska k lidskému pokolení. A proč se nám často nedaří ho následovat? Protože kromě něho působí na nás i množství jiných postav a jiné vlivy, které to zeslabují, a někdy dokonce ruší.

Proto musíme zvolit lepší strategii. Poučit se například i z fyziky. Z ní víme, že když spojíme studené a teplé těleso, nemůžeme očekávat, že se bude jen studené zahřívat a teplé zůstane teplým. Musíme počítat i s tím, že se to teplé bude současně ochlazovat. K tomu, aby se to nedělo, musí mít teplé těleso nezávislý stálý zdroj tepla, a současně studené musí se přestat ochlazovat, izolovat ho od chladu.

U aktivního věřícího zdroj tepla (synonymum lásky) je Bůh, jeho svátosti, jeho láska, učení Církve, a u druhé strany zdrojem ochlazování je nevíra spojená s hříchem a egoismem. Víme však, že tyto dva proudy, tyto dvě tendence se někdy mohou nacházet i v jednom člověku, protože všichni jsme hříšní. Snažme se to první maximálně zapojit a to druhé co možná nejvíc odpojit.

Mons. Ladislav Hučko

Mons. ThDr. RNDr.
Ladislav Hučko, CSc.,
apoštolský exarcha
řeckokatolické církve

DOVRŠENÍ DESATERA

Katecheze papeže Františka na generální audienci

Foto: Wikimedia Commons, Wolfgang Moroder (CC BY-SA 3.0)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!
Naše schůzky s Desaterem nás dnes přivádějí k poslednímu přikázání: Nepožádáš manželky bližního svého, ani statku jeho (srov. Ex 20,17). Tato slova nejsou jen závěrečnými slovy tohoto textu, ale mnohem víc. Jsou dovršením Desatera a dotýkají se jádra všeho, co nám sděluje. Podíváme-li se blíže, zjistíme totiž, že nepřidávají nic nového. Pokyny „nebudeš dychtit po ženě svého bližního (...) a vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu“ jsou přinejmenším latentně obsaženy v přikázáních o smilstvu a krádeži. Jaký je tedy smysl těchto slov? Je to shrnutí? Je to něco více?

Všechno zlé vychází z nitra

Mějme na paměti, že všechna přikázání mají za cíl ukázat hranice života, meze, za nimiž člověk narušením svého vztahu k Bohu ničí sám sebe i bližního. Pokud jdeš dál, ničíš vztah k Bohu, a tudíž i s druhými. A signalizují to přikázání. To poslední klade důraz na skutečnost, že všechna přestoupení vznikají ze společného vnitřního kořene: zlé tužby. Všechny hříchy se rodí ze špatné tužby, všechny za-

čínají hnutím v srdci a na této vlně končí nějakým přestupkem. Nikoli však formálním přestupkem zákona, nýbrž přestupkem, kterým zraňujeme sebe i druhé.

Posláním Zákona je dovést člověka k jeho pravdě, totiž k jeho chudobě, která se stává autentickou, osobní otevřeností Božímu milosrdenství, jež nás proměňuje a obnovuje.

Výslovně to říká v evangeliu Pán Ježíš: „Z nitra totiž, ze srdce lidí, vycházejí špatné myšlenky, smilství, krádeže, vraždy, cizoložství, lakota, zloba, lest, prostopášnost, závist, urážky, pýcha, nerozumnost. Všechno to zlé vychází z nitra a člověka poskvrňuje“ (Mk 7,21–23).

Cílem přikázání je srdce

Chápeme tedy, že veškeré Desatero by nepřineslo žádný užitek, pokud by se

nedotklo této roviny, totiž lidského srdce. Kde vznikají všechny ohavnosti? Desatero je v tomto bodě jasné a hluboké. Cílem posledního jeho přikázání je srdce, a pokud není svobodné srdce, pak málo prospěje ostatní. Problém spočívá v osvobození srdce od veškerého zla. Boží přikázání je možné redukovat na pouhou hezkou fasádu, pod níž nadále zůstává otrocký, a nikoli synovský život. Často se za farizejskou maskou dušně korektnosti skrývá něco ošklivého a nevyřešeného.

Svaté pokoření

Musíme si těmito přikázáními nechat demaskovat touhu, protože nám ukazují naši chudobu a přivádějí nás ke svatému pokoření. Každý z nás se může ptát, jaké ošklivé tužby přicházejí nejčastěji. Závist, chamtivost, pomlouvání? Všechno, co přichází z mého nitra. Každý si může klást tuto otázku a prospěje mu to. Člověk potřebuje toto pozeňané pokoření, které mu odhalí, že se nemůže osvobodit sám, a dovolává se proto záchrany u Boha. Nepřekonatelným způsobem to vysvětluje svatý Pavel právě v souvislosti s přikázáním nepožádáš (srov. Řím 7,7–24).

Marné je myslet si, že se můžeme napravit sami, aniž bychom dostali Ducha Svatého. Marné je myslet si, že svoje srdce očistíme titánským úsilím své vlastní vůle. To není možné. Je třeba otevřít se vztahu k Bohu, v pravdě a svobodě. Jedině tak mohou naše námahy přinášet plody, neboť Duch Svatý nás povede vpřed.

Uznat, že jsme žebráky

Posláním biblického Zákona není namlouvat člověku, že doslovnou poslušností dosáhne vykonstruované a navíc nedosažitelné spásy. Posláním Zákona je dovést člověka k jeho pravdě, totiž k jeho chudobě, která se stává autentickou, osobní otevřeností Božímu milosrdenství, jež nás proměňuje a obnovuje. Jedině Bůh je schopen obnovit naše

srdce, pod podmínkou, že my otevřeme svoje srdce jemu. To je jediná podmínka. On učiní všechno, ale musíme otevřít srdce.

Poslední slova Desatera vychovávají všechny k tomu, aby uznali, že jsou žebřáky; pomáhají nám stanout před nepořádkem našeho srdce, abychom přestali žít sobecky, stali se chudými v duchu a opravdovými před Otcovou tváří, nechali se vykoupit Synem a poučit Duchem Svatým. Učitelem, který nás vede,

je Duch Svatý. Nechme se vést. Jsme žebřáci. Prosme o tuto milost.

„Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království“ (Mt 5,3). Ano, blahoslavení ti, kdo se přestanou oklamávat a věřit, že se ze svojí slabosti mohou zachránit bez Božího milosrdenství, které jedině může uzdravit. Pouze Boží milosrdenství uzdravuje srdce. Blahoslavení ti, kdo si přiznají svoje zlé tužby a se srdcem pokořeným a litujícím nestanou před Bohem a před druhými

lidmi jako spravedliví, nýbrž jako hříšníci. Hezké je to, co Petr pravil Pánu: „Pane, odejdi ode mne, jsem člověk hříšný!“ (Lk 5,8). To je krásná modlitba: Pane, odejdi ode mne, jsem člověk hříšný.

To jsou ti, co mají soucit a dovedou prokázat druhým milosrdenství, protože ho zakoušejí v sobě.

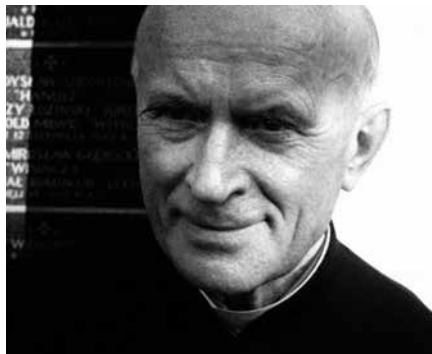
*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)*

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

P. Stefan Niedzielak

Komunistický režim v Polsku si počínal po vyhlášení výjimečného stavu ve srovnání s husákovským Československem podstatně brutálněji. Docházelo ke stovkám případů politických procesů proti aktivistům Solidarity, zastrásování a bití odpůrců režimu a občas také k jejich likvidaci. Známy je případ zavraždění P. Jerzyho Popiełuszka. V 80. letech zahynulo v Polsku za velmi zvláštních okolností také několik dalších kněží. Mezi nimi i otec Stefan Niedzielak.

Narodil se 1. září 1914 v obci Podolszyce, dnes součást města Plock, severozápadně od Varšavy. V rodišti také strávil dětství a část mládí. Rok před maturitou odešel do Varšavy, aby zde následně vstoupil do Metropolitního kněžského semináře. Na kněze byl vysvěcen 23. června 1940 biskupem Stanisławem Gallem. Během nacistické okupace země působil ve farnostech Wiskitki, Bolimów a Łowicz. Zapojil se do protinacistického odboje a stal se kaplanem Zemské armády (Armia Krajowa), konkrétně jejího okruhu Lodž. Získal krycí jméno Zelený. Měl na starosti duchovní a sociální otázky a také pracoval jako kurýr – převážel zašifrované zprávy mezi Varšavou a Krakovem, např. pro arcibiskupa Adama Sapiehu. Díky kontaktům na exilovou vládu se dostal ke zprávě Výboru Červeného kříže o masakru polských důstojníků a příslušníků příslušníky NKVD v Katyni v roce 1940, včetně detailní zprávy o exhumaci těl popravených. Tyto informace ovlivnily jeho život i v následných desetiletích. V roce 1944 se zú-

P. Stefan Niedzielak. Foto: <http://www.polishclub.org>

částnil Varšavského povstání. V roce 1946 se vrátil do Varšavy a vstoupil do podzemní organizace Svoboda a nezávislost, usilující o odvrácení komunistické diktatury a sovětského vlivu. Určitou dobu se také musel ukrývat a po zatčení strávil několik měsíců ve vězení.

Katyn – životní cesta

V roce 1956 byl ustanoven farářem sv. Karla Boromejského ve Varšavě na Powązkach, přičemž měl na starosti

správu zdejšího hřbitova na „Łączce“, kam byly pohřbívány oběti stalinského teroru z řad Poláků. Je pravděpodobné, že v této době se dověděl řadu informací o osudu pohřbených, což také inspirovalo jeho další aktivity. Od roku 1961 ve čtvrti Praga u Matky Boží Loretánské také obstarával duchovní péči zdravotníků. Od roku 1977 se opět vrátil do farnosti na Powązkach, kde sloužil podobně jako P. Jerzy Popiełuszko mše za vlast. Iniciovat vztyčení kříže katyňských obětí na vojenském hřbitově 31. července 1981. Tento kříž však příslušníci tajné policie (SB) ještě tentýž večer odstranili. V 80. letech začal tvořit spolu s Wojciechem Ziemińskim, spoluzakladatelem Výboru na obranu dělníků (KOR), u kostela sv. Karla Boromejského památník „Padlých a zavražděných na Výchoď“ – myšleno v Sovětském svazu. Na zdi kostela byl vytvořen pomník ve formě kříže a doplněn tisíci tabulkami připomínajícími oběti Katyňského masakru a bojovníků oddílů Zemské armády, kteří

bojovali na územích zabraných po válce Sovětským svazem, tzv. Kresách. Svatyni katyňských obětí posvětil kardinál Józef Glemp v roce 1984. Stal se kaplanem také Katyňské rodiny ve Varšavě. Snažil se připomínat památku zavražděných v Katyni a objasnit veřejnosti jejich osud, komunistickým režimem důsledně zamlčovaný. Také podporoval krajany žijící v Rusku či Kazachstánu a organizoval pro ně např. zasílání knih. Nestal se členem Solidarity a politicky se neangažoval, ale ve svých kázáních vyzýval věřící k odvaze a odmítal lži a manipulace komunistického režimu. Zvláště od roku 1988 opakovaně promlouval o katyňské masakru a jeho obětech, mluvil nejen o zemřelých, ale otevřeně i o zavražděných Polácích, a odmítal zamlčování a vylhané oficiální režimní verze tohoto zločinu.

Jestli nepřestaneš, zdechneš jak Popiełuszko!

Jeho aktivity v rámci Katyňské rodiny a připomínání katyňské tragédie se těšilo velké oblibě mezi lidmi, ale zároveň přirozeně komunistickému režimu, a především tajné policii značně vadily. SB se jej opakovaně pokoušela zastrašit a umlčet jej. Otec Niedzielak byl opakovaně vyslýchán, dostával zastrašující anonymy, vyhrožující mu zabitím či unesením. Na faru zvonily hluché telefony, občas se z nich ozývaly neznámé hlasy slibující knězi zabití. Kněz o telefonátech dlouho mlčel, anonymní dopisy vyhazoval, ale farní hospodyně si všimla anonymu s textem: „Jestli nepřestaneš, tak skončíš jak Popiełuszko.“ Kněz byl dokonce několikrát napaden – jednou jej při procházce po hřbitově na Powązkach napadl neznámý muž, udeřil jej do hlavy a následně utekl, aniž by se jej pokusil třeba okrást. Jindy se jej snažili dva muži strhnout do auta. Několik dní před smrtí zavolal na faru neznámý hlas, který mu jasně sdělil: „Jestli nepřestaneš, zdechneš jak Popiełuszko!“ V pátek večer 20. ledna 1989 se kněz rozloučil po mši s ministry a odešel do svého bytu, vzdáleného několik desítek metrů od kostela. Poté už jej nikdo živého neviděl. Druhý den ráno nedorazil P. Niedzielak bez vysvětlení do kostela, což se doposud nikdy nestalo. Proto šel kněz Słomowski zjistit, co se mu

stalo. Dveře do bytu P. Niedzielaka nebyly zamčeny, což bylo nezvyklé. Kněz ležel na poškozeném gauči bez známek života, měl na hlavě a v obličeji krev a stopy po úderech, jeho hlava byla zkroutena v nepřírozené poloze. Křeslo bylo převáleno, na zemi nepořádek, po bytě byly stopy, že zde někdo něco hledal. Doposud hrála televize. Přivolaný lékař konstatoval

Vyzýval věřící k odvaze a odmítal lži a manipulace komunistického režimu. Opakovaně promlouval o katyňském masakru a jeho obětech.

Hrob P. Stefana Niedzielaka na Powazkowském hřbitově
Foto: Wikimedia Commons, Maciej Szczepańczyk (CC BY 3.0)

už pouze smrt duchovního a záležitost začala řešit kriminální policie. Pitevní protokol potvrdil, že příčinou smrti bylo několik úderů v oblasti obličeje, hlavy a krční páteře.

Vyšetřování smrti

Následně se v souvislosti se smrtí kněze objevilo několik absurdních verzí vyšetřovatelů, spojujících jeho smrt s možnými pletkami s ženami, nezletilými chlapy či problémy s alkoholem aj. Vyšetřování bylo nakonec uzavřeno jako úmrtí v důsledku pádu z křesla a vylučovalo vraždu. V režimních novinách se objevily deho-

nestující informace o knězi – měl údajně hodovat alkoholu, defraudovat církevní peníze, obchodovat s půdou z katyňského hrobu atd. Oficiální verze jeho úmrtí pádem z křesla na pohovku byla víc než absurdní.

Mezitím došlo k pádu komunistického režimu. V lednu 1990 vydala vojenská prokuratura ve Varšavě prohlášení, že kněz Niedzielak byl zavražděn. Dle její verze se jednalo o běžnou vraždu, vykazující navíc znaky nepřipravenosti, což by vylučovalo podíl SB. Verzi násilné smrti kněze činily velmi pravděpodobnou další dva podobné případy z roku 1989 podivných úmrtí kněží, angažovaných proti režimu – P. Suchowolce a P. Zycha. Když se později začal zabývat smrtí kněze Institut paměti národa a začal ji vyšetřovat jako vraždu s politickým zákulisím, zjistili jeho vyšetřovatelé, že se z původního spisu ztratily důležité dokumenty a klíčové důkazy zajištěné během vyšetřování (chomáč vlasů patřící jiné osobě, které měl mrtvý kněz v ruce a kus gumové rukavičky, která se v bytě našla). Jednalo se o evidentní dřívější zametání stop, tak typické pro aktivity SB.

Dle nejnovějších verzí vyšetřování zemřel kněz Niedzielak v důsledku přesných úderů do oblasti hlavy a krku, které mu zasadil profesionál, ovládající nejspíš bojové umění. Do jeho bytu pravděpodobně vniklo více osob, přičemž jedna z nich jej týrala a usmrtila, ostatní jedna až dvě hledaly v bytě nějaké dokumenty, spisy, zatímco peníze zůstaly netknuty. Pro akci potvrzující zájem vedení SB na likvidaci tohoto kněze se nenašly žádné dokumenty. Jednalo se tedy o samozvanou akci nižších fanatických příslušníků SB, frustrovaných skomíráním režimu v roce 1989? Šlo o pomstu knězi připomínajícímu Katyňský zločin? Na celé kauze je zvláštní, že duchovní měl za několik měsíců ukončit svou aktivní kněžskou službu a odejít do důchodu. A možná to mu právě pro jeho předchozí aktivity někteří nepřáli.

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracovník Ústavu pro studium totalitních režimů

CTNOSTI – VLASTNOSTI CHARAKTERNÍHO ČLOVĚKA

Dobrota

Představujeme 28 vlastností (ctností), kterými je budován dobrý lidský charakter, jak o nich přednášel pro mladé v Univerzitním pastoračním centru v Bratislavě kněz P. Milan Bubák SVD. Podkladem pro tento cyklus byla kniha Donalda DeMarca: *The Heart of Virtue. Lessons from Life and Literature Illustrating the Beauty and Value of Moral Character*, Ignatius Press, San Francisco 1996.

V Kanadě není víc než stovka praktikujících neurochirurgů. Dr. Harley Smyth je jedním z nejlepších a nejrespektovanějších v této relativně malé skupině. Když však přistoupí k hypofýze, k tajemnému orgánu velikosti a podoby fazole, nacházejícímu se na mozku, je bezpochyby nejlepší. Smyth ale takováto srovnávání nemá rád. Status jej nezajímá. Důvodem, proč se věnuje rozvoji tohoto velmi komplikovaného umění, je dávné vyjádření Alberta Schweitzera: *Ehrfurcht vor dem Leben* (Úcta k životu).

Život je dar

Smyth velmi dobře ví, jak je pro autoritu snadné stát se superioritou (nadřazenem) a tak se snaží odolávat pokušení. „U některých lékařů je vidět určité pohrdání lidmi. Jsem si jistý, že medicína občas přitahuje lidi, kteří nějak podvědomě hledají místo, kde by nevědomky mohli uplatňovat nad lidmi svou moc,“ říká.

Někteří doktoři jsou lepší než jiní, ale Smyth je jedinečný. Kupříkladu se svými italskými pacienty se snaží o takovou jednotu, že se už naučil celkem dost z jejich jazyka, aby s nimi mohl vesele – i když jazykově neohrabaně – konverzovat v italštině během běžných vizit. Má vynikající paměť na jména nejen svých pacientů, ale i jejich příbuzných. Uvědomuje si nepřetržitě, že životy pacientů má ve svých rukou, a to jej vede před každou operací k modlitbě. Na vnitřní straně dveří jeho skříňky jsou napsaná slova Sira Jacoba Astlyho, která napsal před bitvou u Newberry: „Pane, dnes budu velmi zaměstnaný. Možná na tebe zapomenou. Ty však na mne, prosím, nezapomeň.“

Smythova oddanost principu „úcty k životu“ se týká i obrany nenarozených. Jako neurochirurg se chová tak, aby navenek v praxi dokázal to, o čem je přesvědčený, že totiž nenarozené dítě má právo na úctu. Například dost často vzpomíná na jednu událost, operaci 23leté ženy, která krvácela ze zdeformované ten-

Foto: Wikimedia Commons, Yonatan Solomon (CC BY-SA 4.0)

Dobrota předpokládá schopnost vidět důstojnost a krásu v každém člověku. a vhodně na ně reagovat.

kostěnné tepny v mozku v 5. měsíci svého prvního těhotenství. Operace trvala 11 hodin. V jeho dvanáctičlenném týmu byli dva anesteziologové a dva gynekologové, kteří nepřetržitě hlídali každý pohyb a tep srdce nenarozeného dítěte. Čtyři měsíce po operaci se dítě normálně narodilo. Matka i dítě byly v pořádku. Podle Smytha „život je dar, který nám byl na krátký čas svěřen, abychom o něj laskavě a loajálně pečovali.“

Obětovat sám sebe

Přibližně v době, kdy Smyth začal svědčit o úctě k životu, byla jeho manželka těhotná, čekali třetí dítě. Nějak intuitivně tušili, že něco není v pořádku. Když se malá Anna narodila, zjistili, že má Downův syndrom. „Připadalo mi to jako ironie,“ říká Dr. Smyth, „že já, advokát nenarozených, jsem byl povolán, abych vydal vlastní svědectví. Načasování této události bylo přímo dech vyrážející.“ Když mu někteří kolegové navrhovali, aby dceru ve věku tří let, kdy měla nárok na bezplatnou péči, umístil v ústavu, návrh radikálně odmítl a jasně se jich zeptal: „V touze po odstranění samozřejmě bolesti srdce, která je součástí snahy o přijetí mentálně retardovaného dítěte, co jiného bychom ještě mohli odstranit?“ Odpověď na tuto otázku dostal v pravý čas, a to tím nejdramatičtějším a nejosobnějším možným způsobem. Tím „něčím jiným“, co mohlo být ještě odstraněno, byl totiž jeho vlastní život.

Smyth se oddal své dceři. Stávalo se dost často, že se na veřejnosti představoval jako „Aniččin tatka“. Přes svůj osmdesátihodinový pracovní týden si vždy na ni našel čas. Zvlášť si dal záležet na společné hodině plavání na plovárně. Jednoho dne se stalo něco zajímavého. Jeho tehdy sedmiletá dcera si všimla, že na zádech má jakousi „skvrnu“, která vypadá trochu jinak než ostatní. Všimla si toho i příště, když šli plavat, a řekla mu: „Doktore, dej to pryč.“ Kvůli Aniččinu naléhání zašel za plastickým chirurgem ve své nemocnici a poprosil jej o vyšetření. „Skvrna“ se ukázala jako maligní melanom, nebezpečná forma

Filippo Lippi: Zvěstování (1450). Foto: Wikimedia Commons

kožní rakoviny. Protože léčba proběhla v raném stadiu, lékaři jí předpověděli dobrý vývoj.

Nebát se neobvyklých cest

Dnes, už ve starším věku, Smyth pořád pracuje jako neurochirurg bez jakékoli redukce počtu pracovních hodin. Navíc stále neztratil svou vděčnou ochotu a otevřenost vůči vedení a usměrňování ze strany druhých, zvláště své dcery. Dnes už devatenáctiletá Anna stále vede svého otce – jak je zvyklý říkat – na „neobvyklé cestičky a neobvyklá místa“. Nedávno, v březnu 1995 ji doprovodil do její speciální školy v Camphill Village v Ontario. Tam, společně s dalšími padesáti lidmi – polovina z nich byla hendikepovaná, většina tak, že nebyla schopná vůbec hovořit –, strávili dva týdny v komunitě, která vydávala svědectví o – jak to popsal Smyth – „magických chvílích kompletní týmové práce“. Rolí Dr. Smytha, kterou přijal s pocitem vděčnosti i hrdosti, bylo udržovat oheň při přípravě javorového sirupu.

KOMENTÁŘ

Dobrota se mnohokrát ukázala jako zachránkyně života. Vynikajícího psychiatra Viktora Frankla jednou uprostřed noci – ve 3 hodiny – vzbudil telefon. Volala jej zcela neznámá žena. Byla rozrušená a vyjadřovala se zmateně. Hovořila

asi dvacet minut o tom, že chce spáchat sebevraždu. Frankl, ačkoli byl velmi vyčerpaný, jí naslouchal, dokud sama neskončila. Po nějakém čase tato žena za ním přišla, aby mu z duše poděkovala, že jí zachránil život. Frankl byl překvapený. Snažil se vzpomenout si na ten telefonát, ale omlouval se, že byl tehdy tak ospalý, že dnes už ani neví, co jí povídal a vlastně i pochybuje, že jeho povídání jí mohlo

Křesťanství přišlo na svět, protože jedna žena byla ochotná udělat dítě středem svého života.

posloužit aspoň k něčemu. Žena razantně přikývla a poznamenala, že tehdy jí opravdu nebylo jasné a dosud není, co se jí snažil říkat. „No ale,“ povídá, „samotný fakt, že tak významný člověk jako vy byl ochotný strávit dvacet minut u telefonu ve tři ráno s úplně neznámým člověkem, jakým jsem byla já, byl pro mne znamením, že asi budu pro někoho důležitá, a tak jsem se rozhodla, že budu dál žít.“

Zůstat v kontaktu se základní lidskostí v sobě i druhých

Dobrota je šířka srdce, která člověku umožňuje, aby bez ohledu na to, jak vynikající a významný je v nějaké kon-

krétní oblasti, vždy zůstal v kontaktu se základní lidskostí v sobě i v druhých. Chrání jej před tím, aby sebe sama a své úspěchy bral tak vážně, že by zapomněl na ostatní lidi.

Virtuos Arthur Rubinstein na konci svého života hodně slyšel o zručnosti dvanáctiletého klavírního genia Dimitrise Sgourose. Ačkoliv na zázračné děti hleděl s nedůvěrou, laskavě chlapce pozval, aby mu něco zahrál v jeho domě v Ženevě. Sgouros, šťastný a poctěný, předvedl přítomným posluchačům dvouhodinový koncert. Nakonec, když dozněly poslední tóny, Rubinstein, který byl pokládán za posledního z velkých romantických klavíristů, prohlásil hochu za lepšího klavíristu, než byl on sám.

Dobrota je opakem snobství. Jejím pramenem je dobrota srdce. Laskavý člověk projevuje uznání a úctu lidem, kteří sami o sobě ani osobně, ani společensky či profesionálně nevynikají a jsou v podstatě nepatrní. Člověk, který se chová snobsky, dává přednost tomu, co lidi od sebe odděluje, a ne tomu, co je spojuje. Lidi okolo sebe třídí podle důležitosti na základě jejich bohatství, povolání, společenského postavení a podobně. Svůj čas „neztrácí“ s těmi, kteří jsou pod jeho úroveň, ale raději se snaží o uznání od těch, kteří jsou výš než on. Neodpovídat na telefonát nevýznamnému člověku anebo člověku, kterým pohrdá, považuje za jasný znak úspěchu.

Být pravý demokrat

Dobrotivý člověk je však demokratem v tom nejpřesnějším smyslu toho slova. Nedovolí, aby mu zavedené třídní nebo jiné rozdíly bránily vidět důstojnost v druhých lidech. Nedovolí, aby jej osobní, profesionální nebo společenské výhody odcizily od těch, kteří jsou „níže“. Dobrota předpokládá schopnost vidět důstojnost a krásu v každém člověku a vhodně na ně reagovat.

Papež Jan Pavel II. vyzářoval ctnost dobroty, když na svých cestách chodil za nemocnými na vozíčku, za malými dětmi, když se snažil osobně pozdravit ty, kteří vypadali jako nejnepatrnější. Herečka Louise Fletcher projevila stejnou ctnost, když poté, co dostala Oskara za roli ve filmu „One Flew over the Cuckoo's

Nest (Přelet nad kukaččím hnízdem) posunkovou řečí poděkovala svým hluchým rodičům za to, že do ní vložili sen, jenž se splnil v ten den udělením ceny. Generál Charles de Gaulle byl tak dobrotivým člověkem, že ač měl na starosti politické záležitosti dějinného a globálního významu, dokázal si najít čas na svou dcerku s Downovým syndromem, aby jí zpíval a tančil.

Růst ve skromnosti

Jedno latinské přísloví říká: „Honores mutant mores“ – pocty mění mravy. Je to charakteristika těch, kteří přišli k nějakým „poctám“ ve formě úspěchu, postavení, kariéry a tyto pocty způsobily jejich změnu. Začnou být namyšlení, separují se od těch, kteří jsou níže než oni nebo jsou méně úspěšní a podobně. Často se začnou namyšleně chovat dokonce i ke svým přátelům. Ctnost dobroty však mluví opačně. Pocty by neměly měnit mravy. Naopak, čím vystupuje člověk výš nebo je úspěšnější, tím by měl být skromnější a přístupnější, ačkoli je samozřejmé, že jeho kalendář bude časem tak přeplněný, že bude mít problém stíhat základní záležitosti. Navzdory tomu se bude snažit být k dispozici každému. Ctnost laskavosti ho bude vést a formovat tak, že to bude pokládat za důležité. Dobrotivému člověku „pocty nemění mravy“.

Nepřehlížet dary

Na snobovi vidíme, že neřestí, která mu brání vidět znaky důstojnosti a hodnoty v druhých, je pýcha. Když se naše vidění omezí jen na naše vlastní snahy a úspěchy, potom budeme mít problémy uznat, že zdrojem všeho, co je opravdu dobré, je Bůh. Pýcha nám nedovolí vidět dary, které Bůh rozděljuje velkoryse všem lidem bez výjimky, i když každému jiný.

Během války Severu proti Jihu prezident Abraham Lincoln vyhlásil „národní den pokory, půstu a modlitby“. V ten den roku 1863 Lincoln řekl, že i když nebe Američanům nadělilo hojnost těch nejlepších darů, na Boha – zdroj a pramen všeho požehnání zapomněli: „Zapomněli jsme na dobrotivou ruku, která nás zachovává v pokoji a která nás rozmnožuje, obohacuje a posiluje. Marnivě jsme

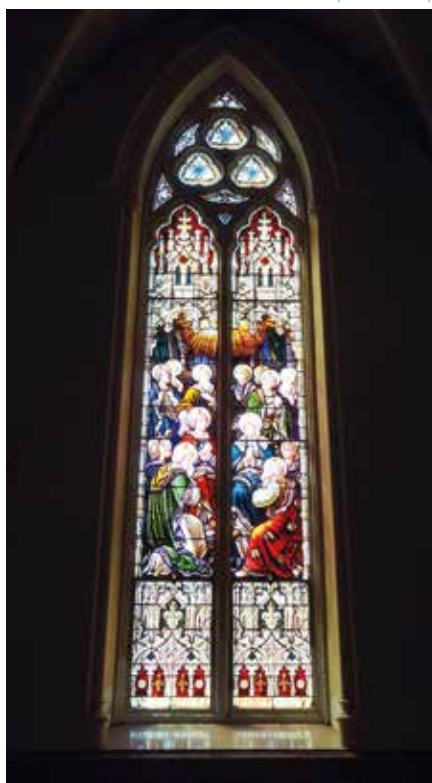
si v přetvářce svého srdce namlouvali, že všechno to požehnání je výsledkem naší vlastní moudrosti nebo ctnosti. Naš dlouhotrvající úspěch nás tak otrávil, že jsme upadli do pocitu soběstačnosti a hrdosti. Soběstačnost nám bránila uznat, že potřebujeme milost vykoupení a ochrany. Hrdost nám zase nedovolila modlit se k Bohu, který nás stvořil.“

„Důležitější věci“

Rozespalý otec, který nad ránem konejší neklidné dítě, ač ví, že jej čeká náročný den v práci, i mladá matka, která zcela

Dobrota nám umožňuje uznat, že jsou i jiné věci a dary než jen ty naše. A že jsou výsledkem Boží milosti. Toto vědomí nám pak na oplátku pomůže dívat se i na naše vlastní dary a úspěchy jako na dar a milost. Což je počátkem moudrosti.

Foto: Wikimedia Commons, Emw (CC BY-SA 3.0)

podřídí svůj profesionální růst potřebám svého novorozeného dítěte, ukazují svým dětem dobrotu Boha. Dobrota je vlastnost nezbytná pro mateřství a otcovství, ale není podstatná pro kariéru. Kariérista snob možná vystoupí vysoko na žebříčku své kariéry, ale jeho osobnost bude narušena pohrdáním lidmi. Na povrchu bude možná dělat dojem úspěšného člověka, ale v hloubce bytosti bude cítit, že selhal v lidskosti na celé čáře.

Ve filmu „Zázrak naší Paní Fatimské“ vesničané odbudou tři děti, které tvrdí, že viděly Pannu Marii, poznámkou, kterou vyslovil jeden z nich: „Jsem si jistý, že Matka Boží má důležitější věci na práci než si povídat s dětmi.“ Tím přehlídl pravdu, kterou dost často přehlízíme všichni, totiž že pro matku není nic důležitějšího než hovořit se svými dětmi. Feministka Gloria Steinem v diskusi o feminismu se ptá: „Komu by se líbilo být celý den zavřený s intelektem tříletého dítěte?“ Její oponentka Midge Decter jako správná matka odpovídá: „Tříleté děti jsou těmi nejvíce okouzujícími stvořeními na světě,“ a dodala, že by jí nevadilo, kdyby byla s jedním takovým stvořením zavřená kdykoli. Neměli bychom zapomenout, že křesťanství přišlo na svět, protože jedna žena byla ochotná udělat dítě středem svého života.

Dobrota je ctnost, která nám umožňuje uznat, že jsou i jiné věci a dary než jen ty naše. A že jsou výsledkem Boží milosti. Toto vědomí nám pak na oplátku pomůže dívat se i na naše vlastní dary a úspěchy jako na dar a milost. Což je počátkem moudrosti.

...

Jsi člověkem dobroty? Je tvé srdce široké, laskavé, velkodušné? Nejsi domýšlivý? Nejsi snob? Nepohrdáš lidmi, kteří jsou méně nadaní než ty? Méně vzdělaní? Nižšího původu? Chudobnější? Stydlivější?

Umíš se přiblížit k lidem? Umíš jim pomoci? Najdeš si pro ně čas?

Kdo je pro tebe člověk, na kterého hledíš spatra? Proč to děláš? Co bys mohl udělat, abys mu projevil dobrotu a laskavost?

Přeložila Sylva Bernardová
(Mezititulky redakce)

KAŽDÝCH 500 LET SE CÍRKEV POTÝKÁ S KRIZÍ – JE TATO ZE VŠECH NEJHORŠÍ?

Historikové se celkem shodují na tom, že každých 500 let Církev čelí nějaké strašné krizi. Není to žádné nostradamovské proroctví založené na výpočtech, ale nápadné a nehezské schéma. Existují důvody věřit, že nyní začíná největší krize, jaké kdy Církev čelila.

Když Církev dosáhla prvních 500 let své existence, Západ drtily důsledky politického kolapsu prohnílé římské říše a nápor barbarských nájezdníků. Tím se započala doba temna, z níž se Církev uzdravila až v následujících staletích.

Další krize nastoupila okolo roku 1000. Papežství v předchozím století značně zkazili italské šlechtici – zkazili ho natolik, že historici nazývají stav papežství v 10. století „pornokracií“. Řada dobrých papežů, cisterciáckých reformátorů, pomohla v 11. a 12. století Církvi vyhrabat se z tohoto bahna.

A pak tu samozřejmě byla od roku 1517 reformace. Loni na podzim jsem vydal knihu u příležitosti půl tisíciletí reformace – *Reformace po 500 letech: 12 věcí, které byste měli vědět*. Jednou z těchto věcí, o které by měli vědět především katolíci, je to, jak špatní byli papežové a kardinálové ve století předcházejícím Lutherovi – jinak by se totiž protestantská reakce na zkaženost Církve před 500 lety mohla zdát jako neoprávněný a podrážděný odpor roztrpčeného mnicha Martina Luthera.

Nyní píšeme rok 2018, přesně 500 let od reformace, a ocitli jsem se v další velké krizi. Když se před námi odhaluje hloubka a šíře zkaženosti Církve, otázka nezní, zda jsme v krizi, ale jak moc zlá je krize, do níž jsme zabředli.

Je obrovská. Snad zatím největší. Proč?

Sexuální skandály

Sexuální skandály, jež vedly k reformaci, byly nesmírně odporné, ale neměly za následek deformaci teologie. Nyní je však jiná situace, protože až příliš mnoho členů hierarchie si alespoň podle vyjádření

Giotto: Legenda o sv. Františkovi (cca 1300)
Foto: Wikimedia Commons, PHGCOM (CC BY-SA 3.0)

Církev dnes možná čelí největší krizi, s jakou se kdy potýkala. Z toho důvodu je nutno skoncovat s polovičatými opatřeními.

v médiích a na grémiích přeje zásadní změnu církevního učení o sexualitě. Milost staví na přirozenosti, nadpřirozené na přirozeném. Pokud by ti, kdo mají střežit nauku, akceptovali sexuální deviance, došlo by k teologickým deviacím. Sexuální libertinismus potřebuje teologický liberalismus jako svůj teologický doplněk.

Není obtížné pochopit toto spojení. Manželství je přirozený svazek mezi mužem a ženou – dokonalé vyjádření jejich rozdílné a vzájemně se doplňující sexuality. Použijeme-li biblickou terminologii,

jedná se o svazek muže a ženy, který vyjadřuje úplnost Božího obrazu. Ve Starém zákoně Bůh popisuje svůj vztah k Izraeli za použití slov ženich a nevěsta, a Ježíš je vtělený ženich, manžel Církve, své nevěsty. To nejsou jen metafory, ale vyjádření hlubokého a skutečného spojení Božího způsobu vykoupení a lidské přirozenosti. Proto nemůžeme narušovat přirozenou sexualitu, aniž bychom narušili naše chápání Kristova vztahu k Církvi.

Máte-li o tom pochybnosti, přečtěte si pennsylvánský raport. V něm najdete zprávu o kněžích, kteří pohlavně zneužívali ministranty a poté předsedali svatě mešní oběti, lovili své oběti ve zpovědnici a další dnes už bohužel známé skutečnosti. Ti, kdo se vydávají za pravověrné, ale podílejí se na těchto skutcích, nejsou výjimkou z pravidla, ale představují ještě zhoubnější pokrytectví, které ničí zevnitř to, o čem sami tvrdí, že chrání.

Celosvětový rozměr skandálu

Existuje další důvod věřit, že zakoušíme tu největší církevní krizi z těch, které přicházejí každých 500 let. Katolická církev byla vždy zaměřena univerzálně, ale svět nyní představuje kosmopolitní celek. Proto má Církev mnohem komplexnější dosah, než měla kdy v dějinách, a to znamená, že komplexnější dosah mají i slabosti jejích členů. Vážně zakoušíme celosvětový skandál.

Tlak sekularizace

A ještě jeden důvod. Poslední velká krize před 500 lety, reformace, rozdělila Církev – zdánlivě nenapravitelně. Ale to byla krize, k níž došlo v rámci stále ještě křesťanské kultury, a proto rozličná protestantská reformní hnutí měla za cíl zů-

stat křesťanská – ba dokonce stát se ještě hlouběji křesťanskými. Tato soupeřící hnutí usilující stát se pravou církví nutila protireformaci reformovat a obnovit pravověří, aby katolická církev přežila, třebaže někdy k reformám přistupovala z politických důvodů.

Ale dnes žijeme v převážně sekularizované kultuře, kde je na Církev zvenčí vyvíjen tlak, aby se pravověří zbavila. A tento tlak je spojen se sekularizačními silami zakořeněnými hluboko uvnitř Církve. Všichni protestanté jsou v úplně

stejnou situaci jako katolíci a také se snaží udržet se nad hladinou stoupajících sekulárních vod, takže ti mohou jen stěží pomoci. A aby toho nebylo málo, skandály, kterým nyní čelí katolická církev, slouží jako podnět k ještě větší sekularizaci kultury.

Je to tedy obrovská krize, možná podle některých největší, s jakou se Církev kdy potýkala. Z toho důvodu je nutno skoncovat s polovičatými opatřeními.

V závěru své knihy *Reformace po 500 letech* jsem uvedl, že dvě největší

nebezpečí, kterým čelí všichni křesťané, jsou sekularismus a islám. Kdybych knihu vydal o rok později a věděl o obrovských rozměrech těchto skandálů, jmenoval bych úplně jiná nebezpečí.

Benjamin Wiker

<http://www.ncregister.com>

(Mezitimulky redakce)

Benjamin Wiker, katolický teolog, pedagog a publicista, spoluautor knihy Architekti kultury smrti

V NOVÉ REPUBLICE TO CÍRKEV NEMĚLA LEHKÉ

Po vzniku republiky se Církev v Československu neubírala všude stejným směrem. Zatímco se náboženští představitelé na Slovensku zasazovali o zachování tradiční religiozity, Církev v Česku čelila protináboženským náladám a snahám o radikální reformu.

Ani vznik společné republiky nesetřel rozdíly, které byly mezi věřícími na Slovensku a v Česku. „Věřící v českých zemích byli vzdělanější a lépe organizovaní. Bylo tam víc angažujících se katolických intelektuálů. V českém katolicismu byl na přelomu 19. a 20. století znát liberální proud – na rozdíl od Slovenska, které bylo nábožensky tradiční a konzervativní. V Česku tradiční víra ustupovala a naopak na Slovensku měla silné pozice,“ poznamenává historik Róbert Letz.

Odvolává se na výrok Andreje Hlinky, který rozdíl mezi Čechy a Slováky výstižně charakterizoval ještě krátce před vznikem ČSR: „Česko je náboženským nepřítelem Říma od Husa do Bílé hory. Veškeré neštěstí připisují Římu a katolicismu. A k tomu jsou od přírody ohnivější a náchylnější k volnosti. I toto se musí spojením napravit. My musíme Čechy obrodit nábožensky, a Češi nás národně, hospodářsky a kulturně. Pokud se náš konzervativní katolicismus spojí s českým, vyškoleným a politicky vytříbeným, docílíme mnoho. O jazyk se nebojím, vždyť jsme skoro jednotní. Zničit nás může jedině ateismus.“

Protináboženské nálady

Slova Andreje Hlinky o české zatvrzlosti vůči Římu se potvrzovala už krátce po vzniku ČSR. Vztahy mezi novou republikou a místní církví nebyly ideální. „Příčinou byly silné proticírkevní nálady v Čechách spojené s projevy neúcty

Stržení mariánského sloupu. Foto: Wikimedia Commons

vůči Církvi a náboženským symbolům. Veliká část českých politických elit cítila proticírkevně. Další příčinou byly snahy o uzákonění odluky Církve od státu, což v naší historii nemělo ani tradici, ani oporu,“ vysvětluje Róbert Letz.

Symbolem proticírkevních nálad se stal mariánský sloup na Staroměstském

náměstí, který byl stržen davem v neděli 3. listopadu 1918. „Vedení města Prahy se bezprostředně poté zabíralo myšlenkou na jeho obnovu, ale pak svůj plán odložilo. Očekával se totiž příjezd prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka do hlavního města. Sám prezident se však vyjádřil: „Jsem rád, že Pražané sochu odstranili, protože pro nás byla tato socha politickou potupou.“ Masaryk i další chápali sloup jako symbol vítězství katolických vojsk svržené habsburské dynastie nad českými stavy v bitvě na Bílé hoře, i když byl postaven z vděčnosti za ochranu Prahy před švédským vojskem v roce 1648,“ přibližuje Róbert Letz.

Když začali hasiči sloup kácet, strhla se bitka mezi těmi, co byli pro jeho stržení, a jinými, co si jej přáli zachovat. Sloup nakonec shodili a mnozí nešťastní lidé se modlili u jeho trosk. „Stržení sloupu přišlo neočekávaně. Mnozí čeští katolíci kněží reagovali odmítavě, od akce se distancovala i vláda. Akce vyvolala velké pohoršení i na Slovensku,“ připomíná historik reakce po stržení mariánského sloupu. Po tomto činu následovaly další projevy proticírkevních nálad.

Vznik Církve československé

Další ranou pro katolicismus v ČSR byly snahy o radikální církevní reformu. Za těmi stálo kněžské společenství Jednota katolického duchovenstva, které vzniklo už začátkem 20. století a v roce 1918 došlo k jeho obnovení. „7. listopadu 1918 byla Jednota i přes nesouhlas biskupů obnovena. Do jejího čela byli zvoleni kněží Jindřich Šimon Baar, Xaver Dvořák a František Jan Kroiher. Jednota vypracovala reformní program, ve kterém požadovala zřízení patriarchátu v Praze, církevní samosprávu, československou liturgii a dobrovolný celibát,“ vypočítává Róbert Letz požadavky reformního společenství. Čeští biskupové nařídili pod hrozbou exkomunikace Jednotu rozpustit, ale její členové to odmítli. Radikální část nakonec 8. ledna 1920 založila Církev československou, ze které brzy vznikla Československá církev husitská.

Slovensko zůstalo věrné Římu

Revoluční snahy schizmatického hnutí se na Slovensku neujaly. Proč? „Slovenští katolíci měli jinou mentalitu a kulturní pozadí. České prostředí bylo ovlivněno reformními a protiklerikálními proudy v Rakousku a Německu (Hnutí Pryč od Říma). Na Slovensku byla zakotvena tradiční víra, především důvěra k Svatému otci,“ vypráví Róbert Letz a dodává, že pro zachování věrnosti Římu byl důležitý postoj slovenských

kněží, mezi kterými reformní proudy nenalezly oporu.

Reakce ordinářů

Na proticírkevní nálady reagovali také slovenští ordináři. Politiky upozorňovali na rizika cesty, jíž se vydali. Kritiku nepříznivých podmínek vyjádřili v pastýřském listě, který vyplynul z jejich porady 4. srpna 1920 v Žilině, tedy ještě před svěcením nových slovenských biskupů. „V listě zdůraznili, že aktuálně nejakutnějším problémem pro slovenský národ je nebezpečí ztráty víry: „Zatímco jiné národy usednou

Změny společenského řádu není možné dosáhnout násilím, ale láskou k Bohu a bližnímu.

a budou hodovat v nebeském království, synové slovenského národa budou vyhnáni do tmy pohanství, kterou neprozařuje světlo křesťanské víry.“ Slovenský národ se podle biskupů stal objektem útoků, jimiž mu měla být odňata nebo alespoň potupena křesťanská víra. První nebezpečí mělo hrozit ze strany „některých bloudivých českých kněží, kteří založili novou Československou církev,“ připomíná historik obavy slovenských ordinářů.

Ti za druhý nejzávažnější problém považovali sociální bídu a z ní vyrůstající

cí utopie o budování ráje na zemi, jakož i nenávisť k náboženství a Církvi. „Změny společenského řádu podle nich není možné dosáhnout násilím, ale láskou k Bohu a bližnímu. Místo třídního boje zdůraznili potřebu třídní lásky,“ přibližuje Róbert Letz výzvu z citovaného pastýřského listu. Ordináři se v něm také ohradili proti nenávisťným kampaním, jejichž objektem se stalo katolické duchovenstvo, a vůbec proti stupňujícímu se boji nepřátel Církve a náboženství. Současně uvedli statistiku, že v roce 1919 bylo v ČSR vylopueno 300 kostelů, zničeno 500 soch Panny Marie a svatého Jana Nepomuckého a z 1 513 škol byly odstraněny kříže.

Roztržka s Vatikánem

Napjatou situaci katolické církve v nové republice se snažil řešit i Vatikán, který měl v ČSR od roku 1920 nuncia. Ten využíval každé možnosti, aby upozornil na zbytečnost protikatolických nálad. A současně vyzýval biskupy k aktivitě. Róbert Letz připomíná také otevřenou roztržku Vatikánu s ČSR v roce 1925 z důvodu oficiálního charakteru slavností reformátora Jana Husa. „Nuncius Francesco Marmaggi na protest opustil Prahu. Tato krize vedla k jednání a schválení dohody Modus vivendi v roce 1928, kterou se poté upravovaly vztahy státu a Církve.“

Ján Lauko

<https://www.katolickenoviny.sk>

Přeložila Marie Puričová

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, I 10 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Anna Penna: 9 dní k přiblížení se tajemství Vánoc

Nověna inspirovaná slovy papeže Františka z exhortace *Amoris laetitia* (Radost z lásky). Brož., 80 s., 95 Kč

Maria Grace Dateno FSP: Setkání s pastýři

První díl ze série příběhů pro děti ve věku 6–9 let. Tři děti žijící v současnosti zažívají dobrodružství při cestách v čase zpět do Ježíšovy doby. Brož., 80 s., 99 Kč

Silvano Fausti: Nad evangeliem podle Lukáše (e-kniha)

847 s., 550 Kč, cena tištěné knihy 789 Kč

25 let – 25% sleva – 25 titulů z produkce nakladatelství Paulinky. Od 26. listopadu do 23. prosince nebo do vyprodání zásob.

FIKTIVNÍ FILOSOFICKÉ ROZHOVORY O NEFIKTIVNÍCH PROBLÉMECH

Principy faktické politiky

Přátelé Filosof a Nefilosof debatují o politickém odkazu antického Říma. Jak realisticky zhodnotit římské republikánské zřízení?

N: Včera jsem se zúčastnil velmi zajímavé přednášky věnované politickému odkazu antického Říma. Škoda, že jsi tam nebyl. O podobná témata vždy projevuješ zájem. Určitě by sis přišel na své.

F: Čemu konkrétně se přednášející věnoval? Snad římskému císařství?

N: O tom samozřejmě moc slov nepadlo. Přece se nemůžeme inspirovat příkladem monarchistického způsobu vlády. Přednášející celou dobu hovořil o římské republice, o jejím vzniku a vývoji a hlavně o principech, na nichž byla vybudována. Uvědomil jsem si mimořádnost tohoto systému stejně jako jeho aktuálnost pro naši dobu. Jsem si jistý, že bys s obsahem přednášky plně souhlasil.

F: Řecký historik Polybios ve vztahu k římskému republikánskému zřízení chválou nešetří. Určitě i to na přednášce zaznělo. Dokážu pochopit, že se někdo nadchne tématem římské republiky, což je však také spojeno s určitými riziky. Člověk má sklon idealizovat si předmět svého zájmu a nechce vidět, že má ve skutečnosti i své stinné stránky. Když se obrátíš k takovému znalci života v antickém Římě, jakým byl svatý Augustin, tvé nadšení se dost rychle zchladí.

N: Myšlení svatého Augustina mi nikdy neimponovalo. Je to křesťanský autor, a proto se není co divit, když se na pohanský styl politiky dívá nepřívětivě. Nechtěl bych se o takovém přístupu vůbec zmiňovat. Nejsem křesťan, a tudíž nemohu sdílet předpoklady, z nichž Augustin bezesporu vychází.

F: Ale já mám na mysli Augustinovo hodnocení římské republiky, které se o žádné tebou naznačené předpoklady neopírá. Naopak. Pouze reprodukuje pozici pohanského spisovatele a politika Cicerona, kterého asi nemůžeš podezří-

vat z nějaké předpojatosti vůči římskému republikánskému zřízení.

N: A co tedy Cicero a v závislosti na něm Augustin říká?

F: Cicero si klade otázku, v čem spočívá republikánský politický režim. Hledá jeho definici. Nepochybně ji znáš, ale pro jistotu ji připomenou. Podle tohoto

Foto: <https://pxhere.com> (CC0 Public Domain)

Hra na republiku a demokracii je pouhým tanečkem před oponou, za níž se tyčí hrozivá skutečnost moci privilegovaných jedinců a skupin.

římského právníka je republika „shromáždění mnoha lidí sdružené na základě souhlasu se zákonem a společného užitku“. Jak vidíš, v republice se lidé sdružují a utvářejí tímto způsobem politicky organizovanou společnost proto, že mezi nimi panuje konsensus ohledně právního řádu, neboť ho pro sebe považují za užitečný.

N: Výborně řečeno. Ve výměru je obsažen silný demokratický prvek. Proto jsem mluvil o aktuálnosti tématu římské republiky pro naši současnost.

F: Je zde ovšem jeden problém. Sám Cicero konstatuje, že v Římě fakticky žádná republika nikdy neexistovala! Nedivím se tvému údivu. Na první pohled je to jistě zvláštní. Nicméně realistický, neidealizovaný přístup k historické podobě římské republiky dává Ciceronovi za pravdu. Náš latinský právník nezakrývá, že se lidé v Římě nikdy neshodli na společném právu, neboť si byli vědomi jeho užitečnosti jen pro privilegované společenské vrstvy. Ve skutečnosti zde vždy vládli oligarchové, kteří stanovovali zákony ve svůj vlastní prospěch. Augustin toto svědectví Cicerona podtrhuje. Můžeš nyní přijít se spoustou námitek, ale jejich váha zřejmě nebude dostatečná ve srovnání s hodnocením člověka, který v tehdejší době žil, aktivně se účastnil politického života a republikánskou myšlenku bezvýhradně sdílel.

N: To jsi mi můj dojem ze včerejší přednášky docela pokazil. Neměl jsem ti o ní vůbec říkat. Jsem poněkud rozčarován.

F: Nic tak strašného jsem snad neudělal. Chci ti jen připomenout, že realistický pohled na politiku je vždy lepší než idealistický optimismus, a to jak ve vztahu k minulosti, tak ve vztahu k současnosti. Jsi-li milovníkem republikanismu, mohl bys být naopak spokojený. Proč mi neodpovíš, že republikánský ideál je tak vznešený, že se k němu lidé v historii mohou pouze více či méně přibližovat, ale velmi zřídka ho dosahují? Pak bys ze své růžové představy nemusel nic slevovat.

N: Ty označuješ můj ideál republikanismu za růžovou představu? Tedy za něco, co se v reálném politickém životě nemů-

že nikdy uskutečnit? O čem jsi pak přesvědčen ty? Jsi snad monarchista či přívrženec vlády nějaké osvícené elity?

F: Pokouším se být realistou a následovat v tom hodnocení svatého Augustina. Jeho životní zkušenost byla dost bohatá. Měl za to, že u člověka převládají v podstatě dva motivy jednání – hledání slasti a snaha o sebe-prosazení. Nezdá se ti to být realistické, zkušenostně podložené přesvědčení?

N: Proti tomu mohu těžko něco namítat. Slast se rýsuje na horizontu každé lidské činnosti. I když někdo podstupuje velkou námahu a bere na sebe bolest a utrpení, nemůže tak konat bez naděje na dosažení cíle, který mu přinese uspokojení. A stejně se to má i se sebe-prosazováním. Není snad nikoho, kdo by si nechtěl vydobýt co nejlepší místo na slunci. Pokud se o to aktivně nepřičiní, smetou ho ostatní mimo kolbiště života a skončí v naprostém zapomenutí. Neznám člověka, který by se s takovým osudem dokázal smířit a nezůstat přitom nespokojený.

F: Augustin označuje slast latinským termínem *libido* a pro základní lidskou tendenci k sebe-prosazení používá slovesa *dominare*. V souhrnu mu z toho vychází, že každý člověk je hnán kupředu tím, co dávno před Nietzsche popisuje jako *libido dominandi*, vůli k moci, k ovládnutí přírody i k ovládnutí druhých lidí. Realismus z tohoto přístupu přímo číší. Za těchto okolností se můžeš ihned na počátku rozloučit s představou o možnostech realizace republikánského či demokratického zřízení, v nichž jsou z principu respektována práva všech lidí. Všem je stejně vrozena touha po moci, ale ne všichni jsou stejně silní. Někteří se prosadí na úkor druhých a ke své spokojenosti nad nimi začnou uplatňovat nekompromisní vládu. Aby zakryli své mocenské ambice a cíle, budou se někdy schovávat za republikánskou či demokratickou clonu. Jindy k prosazení své tyranské vůle přikročí bez maskovacích manévřů. V každém případě snad již chápeš, že hra na republiku a demokracii je pouhým tanečkem před oponou, za níž se tyčí hrozivá skutečnost moci privilegovaných jedinců a skupin.

N: Vždycky jsem mínil, že Augustin byl naivním snílkem, který skládal zbožné řeči o jakési křesťanské vládě. Jsem za-

skočen jeho realistickým pohledem. Znáš ještě nějakého jiného myslitele, který viděl stejně ostře do podstaty politických poměrů své doby?

F: Znáš. Jen tě poněkud poopravím. Nejde jen o vzhled do politických poměrů té či oné doby. Pokud je pravda, že jednání člověka je ovládáno snahou po dosažení uspokojení a tendencí k sebe-prosazení, týká se uvedený pesimistický závěr všech

Sokrates dal před vrcholnou politikou přednost službě občanské společnosti. To je vhodný příklad pro všechny, kdo nechtějí svou občanskou aktivitu omezit jen na vhození volebního lístku do urny.

Foto: Wikimedia Commons, Santeri Viinamäki (CC BY-SA 4.0)

dob a chceš-li, všech kultur. Abych odpověděl na tvou otázku, uvedu dvě stará známá jména: Sokrata a Platóna. Nikdo z nich se nenechal zmást zdáním a o pravé povaze faktické politiky si nedělal žádné iluze.

N: O těchto antických autorech mám velmi útržkovité znalosti a musím se obrátit na tebe, abys mi o jejich politických postojích něco pověděl.

F: Vezměme to popořádku. Nejprve k Sokratovi. Přestože byl od rána do večera veřejně činný, záměrně odmítal vstoupit do politiky a ujmout se nějakého politického úřadu. Byl jen jednou předsedou aténské vlády, tj. prytánem. Do této funkce byl však zvolen losem a v souladu s tehdejší zvyklostí ji držel jen 24 hodin. Když byl členem aténské rady, marně čelil zastán-

cům popravky tzv. arginuských strategií, čímž se vystavil nemalému nebezpečí pomsty jistých vlivných kruhů. Za oligarchického režimu zase odmítal spolupracovat při likvidaci politicky nepohodlných lidí, ačkoli byl k tomu vládnoucí garniturou přímo vyzván. Věděl příliš dobře, že faktická politika je riskantní politická hra, v níž se na nějakou spravedlnost nehledí. Nepřehlížel, co se děje za všemi viditelnou oponou konkrétních politických rozhodnutí – vůle k moci a brutální sebe-prosazování těch nejsilnějších jedinců a skupin zde plně ovládaly scénu. Dovol mi odcitovat výstižná slova Sokrata stojícího před soudem, která nám předkládá jeho žák Platón. Je vhodné připomenout, že jsou mnohem aktuálnější než myšlenky, o nichž ses dozvěděl na včerejší přednášce: „Neboť dobře vezte, Atéňané, že kdybych se byl dávno oddal politické činnosti, byl bych již dávno zahynul a ani vám bych nebyl nic prospěl, ani sám sobě. A nehoršíte se na mne, když mluvím pravdu: není možné, aby vyvážl bez pohromy, kdo by se stavěl na odpor buď vám, nebo některému jinému množství a nezabraňoval, aby se v obci nedělo mnoho věcí nespravedlivých a protizákonných, ale kdo vskutku bojuje za právo a chce jen krátký čas zůstat bez pohromy, nezbytně musí soukromničit, a ne státničit.“

N: Pokud Sokrates vnímal přítomnost výše uvedených principů v politice, nelze být jeho postojem vůbec překvapen.

F: Přesto se, jak víš, naplno oddal své veřejné činnosti. Před vrcholnou politikou však dal přednost službě občanské společnosti. I to může být vhodný příklad pro ty naše současníky, kteří jsou skeptičtí k možnosti obnovy politiky „ze shora“ a nechtějí svou občanskou aktivitu omezit jen na vhození volebního lístku do urny. Působení na myšlení lidí mimo politické instituce je způsob, jak ovlivňovat politickou scénu „zdola“. Nicméně ani to není bez nebezpečí. Sokratův osud je toho smutným dokladem.

Roman Cardal

PhDr. Roman Cardal, Ph.D., filosof. Přednáší na vysoké škole CEVRO Institut a spolupracuje s Občanským institutem

Jak to vidí Matthew Hennessey

Svatý archanděli Michaeli, oroduj za nás

O ďáblu mluvíme hodně, aniž bychom obvykle příliš přemýšleli o tom, co to slovo vlastně znamená. Někdy ho používáme jako synonymum pro pokušení nebo jako univerzální omluvu pro naše špatné chování.

Rád navštěvuji různé hospody. Možná proto, že můj otec jednu vlastnil. Možná proto, že to v nich tak příjemně voní, obzvláště mám rád aroma vyčpělého piva, hamburgerů, klimatizace a dezinfekce, které mě uvítá vždy, jakmile otevřu vstupní dveře. K vůni otcovy hospody patřil i nezaměnitelný závan nikotinu, ale i bez něho je hospodský pach smyslovým zážitkem, který skutečně kultivovaní lidé milují.

V mnoha hospodách visí zarámovaná irská pozeň. „Kéž tě provází štěstí na tvých cestách, kéž máš vítr stále v zádech“ – takové mám na mysli. Třeba toto je pěkné: „Kéž nás stále milují ti, kdo nás mají rádi. Kéž Bůh promění srdce těch, kdo nás rádi nemají. A pokud nepromění jejich srdce, kéž jim vyvrátí kotníky, abychom je poznali podle kulhání.“

Nejlepší hospodský přípitek končí takto: „Kéž jsi v nebi o půl hodiny dřív, než ďábel zjistí, že jsi mrtvý.“

O ďáblu mluvíme hodně, aniž bychom obvykle příliš přemýšleli o tom, co to slovo vlastně znamená. Někdy ho používáme jako synonymum pro pokušení nebo jako univerzální omluvu pro naše špatné chování. „Poprvé mě k tomu přiměl ďábel,“ zpíval psanec Waylon Jennings. „Podruhé jsem to udělal sám.“

Naše představa ďábla je spíše jakousi karikaturou. Jste-li alespoň přibližně mými vrstevníky, určitě si vzpomenete na větu, kterou pronesl Kevin Spacey ve filmu *Obvyklí podezřelí*: „Největším ďábovým trikem je to, že přesvědčil svět, že neexistuje.“

Moje manželka i já jakožto rodiče pokaždé zvažujeme, jak k problému zla přistupovat při výchově našich dětí. Kdy jim máme říct o těch nejhorších věcech na světě? Jak zabránit tomu, aby nevinost nepřešla v nevědomost? Nikdo si

nepřeje vkládat do čistých srdcí odporné myšlenky. Nikdo by se neměl snažit poskvrňovat to, co je čisté. Láska k našim dětem nás pochopitelně vede k tomu, abychom je chránili. Zároveň si však nikdo nepřeje, aby dítě zůstalo zranitelné proto, že bylo drženo v nevědomosti o špíně ve světě. Milujeme své děti a cítíme se povinni držet je v bezpečí, ale jednou přijde okamžik, kdy budeme muset říct vše narovinu: Ďábel existuje a usilovně se snaží poškodit vše, co je dobré, pravdivé, svobodné a svaté, a proto se mějte na pozoru.

Ďábel nemá na práci nic lepšího než snažit se vám zabránit dostat se do nebe. A má na to víc než 30 minut.

S mou manželkou vzděláváme své děti doma. To nám umožňuje razantně omezovat ošklivé věci, kterým jsou vystavovány. Ale je také pravděpodobnější, že zjistí později než jejich vrstevníci, že svět může být skutečně hrozným místem. Stále se obáváme, že je to postaví do nevýhodné pozice vůči protivníkovi. Víme, že ďábel číhá.

Ale kněží v bazilice svatého Jana Evangelisty ve Stamfordu v Connecticutu náš problém vyřešili. U svatého Jana udržují tradici, kterou většina farností zanedbává – odříkávání modlitby ke svatému Michaelovi archandělovi po skončení mše.

Svatý Michaeli, archanděli, braň nás v boji. Proti zlobě a úkladům ďábovým budiž nám záštitou. Nechť Bůh přikáže jemu, pokorně prosíme. Ty pak, kníže vojska nebeského, Satana a jiné duchy zlé, kteří ke zkáze duší světem obcházejí, božskou mocí do pekla svrhni.

Když jsme začali chodit na mši ke svatému Janovi, byla pro nás tato modlitba záhadou. Nikdy předtím jsme nebyli v kostele, kde by se ji takto modlili.

Vkus se vyvíjí, vítr se mění, ale ďábel nikdy neopouští své ďábelské dílo. Naučili jsme se tuto modlitbu hlavně proto, abychom nemuseli mumlat a nevypadali pošetile, zatímco se ostatní věřící na konci mše pouštějí do duchovního boje. Naučily se ji i naše děti. Nyní se ji modlí každý večer před spaním podle zásady, že je lépe být v bezpečí než později litovat. Biskup Frank Caggiano ve své moudrosti prohlásil, že v reakci na skandál se zneužíváním se má ve všech farnostech diecéze Bridgeport po mši recitovat tato modlitba. Papež František vyzval k tomuž.

Zlí duchové se snaží zkažit naše duše? Ano, děti, a pokud svatý Michael bude konat, poznáte je podle toho, že budou kulhat.

Matthew Hennessey
publicista

<https://www.firstthings.com>

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

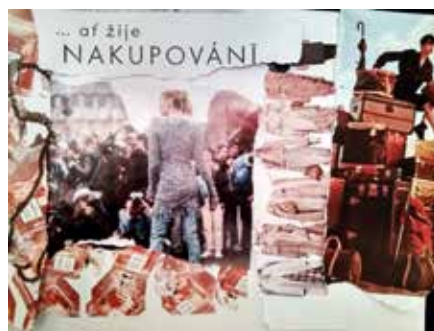
Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 25 Kč, což za rok činí 600 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům. Všem dárčům Pán Bůh zaplatí.

Letem světem

Věřící českobudějovické diecéze dostali povzbuzení od svého biskupa, který v pastýřském listu k neděli Ježíše Krista Krále napsal: „**Když se v dnešní době mluví o ‚králi‘ či o ‚královské vládě‘, může se to někomu zdát jako přežitek, avšak pojem Božího království patří k těm nejzákladnějším pojmům Ježíšova poselství.** Koneckonců Ježíš sám o sobě říká a před Pilátem vyznává: „Ano, já jsem král. Právě na tohoto Ježíše Krista Krále se vztahuje i starozákonní prorocství, kde se mluví o synu člověka přicházejícím s nebeskými oblaky, je muž je „dána moc, sláva a království...“, které nebude zničeno“. Vedle tohoto obrazu slávy, která náleží Kristu, můžeme vidět i obraz Ježíše pokorného a trpčícího, starostlivého ne o to, jak nad druhými kralovat, ale jak své učedníky povýšit. V úryvku ze Zjevení svatého apoštola Jana má tudíž charakteristiku toho, který „nás miluje, který nás svou krví zbavil našich hříchů a udělal z nás královský národ a kněze Boha, svého Otce“. Tato hluboká myšlenka připomíná nejen všeobecné kněžství všech věřících křesťanů, ale pro nás všechny – kněze i laiky – se stává výzvou k jednoznačné odpovědi... Považuji za pastoračně důležité, abychom společnými silami soustředili pozornost a položili **nový a svěží důraz na „první**

pátky v měsíci“. Bezesporu je to výzva diecezánům celé republiky a hned máme přímo skvělé novoroční předsevzetí!

Lidové noviny okomentovaly projev P. Prof. Mons. Petra Piňhy, který měl v září 2018 zaznít u příležitosti pozhénání sochy svatého Václava v italském Arcu. Z „diplomatických důvodů našich

Koláž: mimi

zástupců v Itálii“ však přednesen nako- nec nebyl, P. Piňha do Itálie ani neodcestoval. Chtěl říci: „Hodně se dnes mluví o nedostatku pozitivních vzorů. Nemáme vzory! Není to pravda, protože nějací ti zpěváci, modelky a sportovci by se našli. S tím ovšem nevystačíme. Položme si otázku, proč vzory nemáme... **Máme velké národní hrdiny. Všechny a každého zpochybníme. Kdyby se někdo nový měl objevit, znemožníme ho ihned. Vo-**

láme po vzorech, ale nechceme je, protože nám nastavují zrcadlo. Řídíme se novým náboženstvím konzumismu s jinou hierarchií hodnot... Problémem je exponenciálně vzrůstající krize identity. Jde totiž o to, co nás ohrožuje. Shodneme se všichni, že migrace. To je vážný, ale zcela povrchový jev něčeho jiného... **Ná-pory migrantů jsme si zavinili sami, protože nás rozložil dlouhodobý blahobyt... Smrtnou ranou pro identitu jsou již přijaté a navržené zákony genderismu. Identita se projevuje schopností zodpovědět otázku, kdo jsem?“**

Diskuse o Istanbulské úmluvě se dostala až k celebritám, které docela dost ovlivňují veřejné mínění. Ve své show si tématu všiml Jan Kraus, který prohlásil: „Istanbulská úmluva je proti násilí na ženách. Chraň Pán Bůh, že bych byl pro násilí na ženách. Nemiluji nic víc než ženy. Ale máme zákony na to, že se násilí na ženách v demokratické společnosti nesmí odehrávat. Považuji to za samozřejmost a každý, kdo se toho dopustí, je zločinec.“ **Kraus řekl, že ho až uráží, když nám Rada Evropy jako nadnárodní instituce nakazuje, „že se skutečně nebudeme dopouštět násilí na ženách, jako bychom něco takového dosud tolerovali a neměli k tomu legislativu“.**

-zd-

2. 12. Ne **I. neděle adventní**
Jer 33,14–16, Žl 25, I Sol 3,12 – 4,2, Lk 21,25–28.34–36
3. 12. Po **Památka sv. Františka Xaverského, kněze**
Iz 2,1–5, Žl 122, Mt 8,5–11
4. 12. Út **sv. Jan Damašský, kněz a učitel církve**
Iz 11,1–10, Žl 72, Lk 10,21–24
5. 12. St **sv. Sába, poustevník, opat**
Iz 25,6–10a, Žl 23, Mt 15,29–37
6. 12. Čt **sv. Mikuláš, biskup**
Iz 26,1–6, Žl 118, Mt 7,21.24–27
7. 12. Pá **Památka sv. Ambrože, biskupa a učitele církve**
Iz 29,17–24, Žl 27, Mt 9,27–31
8. 12. So **Slavnost Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu**
Gn 3,9–15.20, Žl 98, Ef 1,3–6.11–12, Lk 1,26–38 (Doporučený svátek)

9. 12. Ne **2. neděle adventní**
Bar 5,1–9, Žl 126, Flp 1,4–6.8–11, Lk 3,1–6
10. 12. Po **sv. Julie a Eulálie**
Iz 35,1–10, Žl 85, Lk 5,17–21
11. 12. Út **sv. Damas I., papež**
Iz 40,1–11, Žl 96, Mt 18,12–14
12. 12. St **Panna Maria Guadalupská**
Iz 40,25–31, Žl 103, Mt 11,28–30
13. 12. Čt **Památka sv. Lucie, panny a mučednice**
Iz 41,13–20, Žl 145, Mt 11,11–15
14. 12. Pá **Památka sv. Jana od Kříže, kněze a učitele církve**
Iz 48,17–19, Žl 1, Mt 11,16–19
15. 12. So **sv. Valerián, biskup**
Sir 48,1–4.9–11, Žl 80, Mt 17,10–13